

آنچه خوبان همه دارند...

مروری بر کتاب «مرد رؤیاها» اثر سیدمهدی شجاعی

منصوره رضایی

دانشجوی دکتری
زبان و ادبیات فارسی

تصویر و تصور اکثر ما از مرد رؤیاها شاهزاده‌ای سوار بر اسب سفید خوشبختی است که علاوه بر جذابیت‌های ظاهری، تمام فضایل و کمالات اخلاقی را هم دارد. کسی که در برخورد با دشمن، شجاع و قهرمان است و در مواجهه با دوستان، خوش اخلاق و مهربان. کسی که مدرک دکترایش را در یکی از معروف‌ترین دانشگاه‌های آمریکا بگیرد و به خیلی از کشورهای دنیا سفر کرده و به اصطلاح دنیا دیده باشد. کسی که از آن سر دنیا تا این سر دنیا خاطرخواه داشته باشد و بسیاری از افراد و شرکت‌ها برای همراهی و استخدامش سر و دست بشکنند. کسی که هم مؤمن باشد هم روشنفکر. هم دانشمند باشد و هم چریک. هم آرمانخواه باشد و هم مبارز. کسی که آنقدر بزرگ باشد که دنیای به این بزرگی برایش تنگ و کوچک باشد. شاید فکر کنید مرد رؤیاها با چنین ویژگی‌هایی فقط در داستان‌ها و افسانه‌ها وجود دارد و یافت می‌نشود اما بدانید و آگاه باشید که یک مرد رؤیایی در سرزمین خودمان وجود دارد که بارها اسمش را شنیده‌اید و شاید هر روز از اتوبانی که به نام اوست رد شوید؛ شهید مصطفی چمران.

تاکنون آثار زیادی درباره شهید چمران، پدید آمده که معروف‌ترینشان نخستین جلد مجموعه «نیمه پنهان ماه، چمران به روایت همسر شهید» است و البته فیلم چ اثر ابراهیم حاتمی کیا. اگرچه این دو اثر با استقبال خیلی خوبی مواجه شدند و مخاطبان را با شهید چمران آشنا کردند، اما هر کدام بر یک وجه خاص از زندگی ایشان تأکید داشتند؛ در کتاب نیمه پنهان ماه، همسر شهید چمران بیشتر زندگی شخصی ایشان را روایت می‌کند و در فیلم چ چهره نظامی شهید چمران نمایش داده می‌شود، اما سیدمهدی شجاعی در کتاب «مرد رؤیاها» روایت همه جانبه‌ای از زندگی این شهید بزرگوار ارائه می‌دهد. این کتاب، یک جورهایی حکایت خود شجاعی است؛ یعنی نویسنده‌ای که مشغول پژوهش درباره شهید چمران است و در حین تحقیق به دست نوشته‌های ایشان برمی‌خورد و زندگی چمران مثل یک فیلم در ذهنش مرور می‌شود. از آنجایی که جناب نویسنده، رگ خواب ما را بلد است زندگی شهید چمران را با ماجرای آشنایی ایشان و خانم پروانه. همسر آمریکایی‌شان. آغاز کرده است.

آمریکاروز - داخلی - منزل پروانه

کادر عکس سکانس قبل باز می‌شود. خانه‌ای زیبا و مجلل که اثاث، دکور و وسایل خانه، همه نشان از ثروت و مکننت صاحبخانه دارد. چمران: (خودکار را زمین می‌گذارد) این طوری نمی‌شود.

پروانه: (وا می‌رود) چرا؟

چمران: اینجا نیستی.

پروانه: هستم.

چمران: خودت هستی، ولی دلت اینجا نیست.

پروانه: هست.

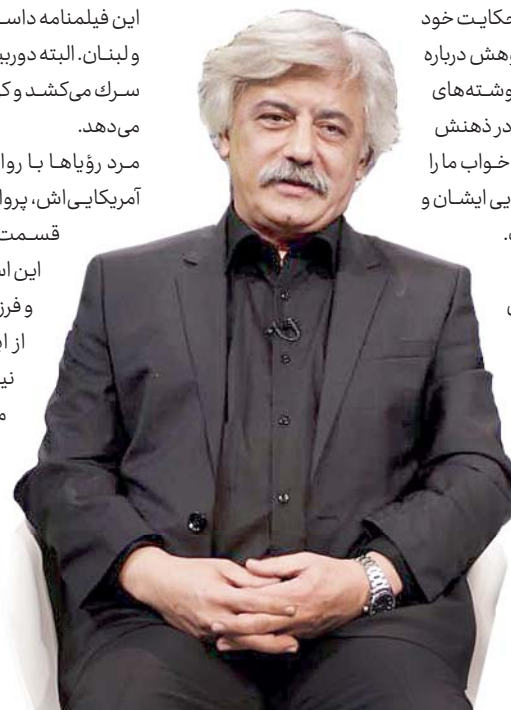
سیدمهدی شجاعی

در کتاب «مرد رؤیاها»

روایت همه جانبه‌ای از

زندگی مصطفی چمران

ارائه می‌دهد

چمران: ولی به درس نیست. پروانه: اینو قبول می‌کنم؛ خودم اینجا هستم؛ دلم هم اینجاست، ولی به درس نیست. چمران: (از جا بلند می‌شود و با مهربانی) پس ان شاء... تا جلسه بعد. پروانه: (بی‌قرار) نه، بنشین! چمران تأمل می‌کند، اما نمی‌نشیند. پروانه: نمی‌پرسی که چرا دلم به درس نیست؟ نمی‌پرسی که دلم کجاست؟ چمران: دوست ندارم تو مسائلی که به من مربوط نمی‌شه دخالت کنم.

پروانه: مربوط می‌شه. اتفاقاً فقط به تو مربوط می‌شه.

چمران: (متعجب می‌نشیند) به من؟

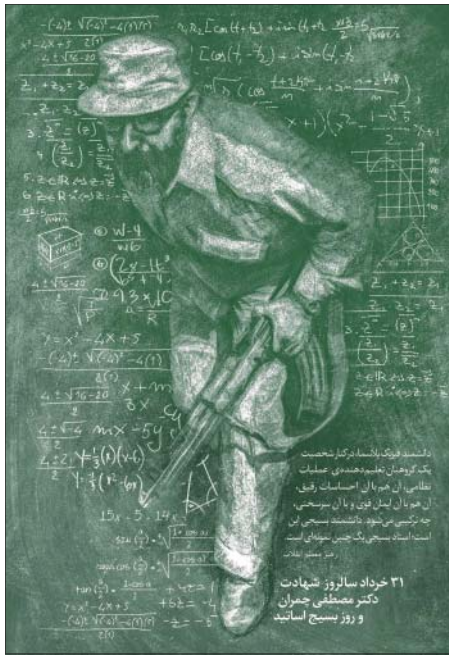
پروانه: (انگار باری سخت را از دل خود برمی‌دارد) تو فرهنگ شما ایرانی‌ها اگر کسی، کسی رو دوست داشته باشه، چطور باید بهش بگه؟

چمران: (هنوز نفهمیده) تو فرهنگ ما؟... خب... راه‌های مختلفی وجود داره... یکی از... نزدیک‌ترینش گفتن صریح و مستقیم و بی‌پرده است.

پروانه: پس من صریح و مستقیم و بی‌پرده بهت می‌گم که دوستت دارم.

همان‌طور که متوجه شدید قالب این اثر، فیلمنامه است؛ یعنی شجاعی داستان‌ها را ریخته توی فیلم و طی سیزده قسمت، روایت دلنشینی از شخصیت و زندگی شهید چمران ارائه داده است. مهم‌ترین ویژگی این قالب، تصویری بودن آن است؛ به طوری که تمام صحنه‌های زندگی شهید چمران مثل یک فیلم پر جزئیات در برابر چشم‌ها مخاطب تداعی می‌شود. گویا همه آدم‌ها زنده هستند و تمام اتفاقات، همین الان به وقوع می‌پیوندد. انتخاب این قالب متفاوت و جذاب، سبب همذات‌پنداری مخاطب می‌شود؛ انگار خودش جزئی از اتفاقات است و در تمام صحنه‌ها حضور دارد. لوکیشن‌های این فیلمنامه داستانی هم متنوع و جالب است؛ آمریکا، مصر و لبنان. البته دوربین آقای نویسنده هر از گاهی هم به ایران سرک می‌کشد و کودکی و نوجوانی مصطفی را هم نشانمان می‌دهد.

مرد رؤیاها با روایت آشنایی مصطفی چمران و همسر آمریکایی‌اش، پروانه، شروع می‌شود. نکته جالب در این قسمت که شاید خیلی از مخاطبین نمی‌دانند این است که پروانه، اصلیتی اسکاتلندی دارد و فرزندخوانده پدر و مادری آمریکایی است. از این نکات جالب در سراسر کتاب، کم نیست. پس از ماجرای آشنایی پروانه و آقا مصطفی به سازمان ملل می‌رویم و درگیر ماجرای تحصن شهید چمران در مقابل این سازمان می‌شویم و به جنایات رژیم پهلوی اعتراض می‌کنیم و آنقدر این اعتراض‌ها را ادامه می‌دهیم که چند فصل بعد! مانع اعطای دکترای افتخاری به محمد رضا شاه می‌شویم.

طرح: خانه طراحان انقلاب اسلامی

البته مبارزات و اعتراضاتمان به همین جا ختم نمی‌شود و در فصل بعد وارد سفارتخانه ایران در واشنگتن می‌شویم و خبرنگاران رادیو و تلویزیون را دور خودمان جمع می‌کنیم. هر چه جلوتر می‌رویم ماجراهای مهیج‌تری در انتظارمان است. مثلاً پا به پای چمران به مصر می‌رویم و ضمن ملاقات عبدالناصر، رئیس‌جمهور این کشور، تجهیزات نظامی دریافت می‌کنیم و نیروهای چریکی زیادی را تربیت می‌کنیم. بعد هم به لبنان می‌رویم و با امام موسی صدر آشنا می‌شویم و در کنار یکدیگر برای بازپس‌گیری منطقه شیعه نشین نبعه می‌جنگیم.

نبعه - روز - خارجی حسینی

در حیات بچه‌های مختلف که متوجه عزیمت چمران شده‌اند گرد آمده‌اند.

عباس: (به بقیه) من نمی‌فهمم این آدم چه جوری سرپاست؟ قاسم: درست سه شبانه‌روزه که لب به غذا نزده.

عباس: و سه شبانه‌روزه که یک لحظه نخوابیده.

رزمنده‌ا: موندن این توان و قدرت رواز کجا می‌آره؟

رزمنده‌ا: چمران با روحش حرکت می‌کنه نه با جسمش.

سیدمهدی شجاعی، مرد رؤیاها کتاب دوستان است و نامش روی جلد هر کتابی کافی است تا به آن اثر اعتماد کنی و مطمئن باشی با کتابی، متفاوت و خواندنی روبه‌رو هستی. فرقی هم نمی‌کند که آن کتاب، روایت است یا داستان یا رمان یا فیلمنامه. نویسنده‌ای که در مرد رؤیاها هم خوش درخشیده و مشخص است که برای نوشتن این کتاب هم مثل سایر پژوهش و مطالعه زیادی داشته. از اشراف او بر اصطلاحات و تکنیک‌های سینمایی هم نباید گذشت. اصطلاحاتی که شاید در اوایل کتاب، برای مخاطب عام کمی دشوار باشد و سردرگمش کند، اما با جلورفتن روایت، مخاطب هم در فضای داستان قرار می‌گیرد و مفهوم اصطلاحات سینمایی برایش روشن می‌شود.

مرد رؤیاها، یک فیلمنامه داستانی تمام عیار درباره زندگی شهید مصطفی چمران است که توسط سیدمهدی شجاعی به نگارش درآمده و کتاب نیستان آن را منتشر کرده است.

استخدام فوری

نیروی ساده‌آقا

جهت رستوران

حقوق بالا با جای خواب

صبحانه، ناهار، شام، بیمه

۰۹۱۲۳۶۸۰۲۴۰